

A2.15 Rząd i wybory

- Poznaj podstawowe instytucje rządowe kraju.
- Wybory i głosowanie.

Wybory	<i>(Elections)</i>	Kampania	<i>(Campaign)</i>
Rząd	<i>(Government)</i>	Demokracja	<i>(Democracy)</i>
Parlament	<i>(Parliament)</i>	Prawica	<i>(Right wing)</i>
Sejm	<i>(Sejm (lower house))</i>	Lewica	<i>(Left wing)</i>
Senat	<i>(Senate (upper house))</i>	Ustawa	<i>(Law/Act)</i>
Prezydent	<i>(President)</i>	Frekwencja	<i>(Turnout)</i>
Premier	<i>(Prime Minister)</i>	Głosować	<i>(To vote)</i>
Ministerstwo	<i>(Ministry)</i>	Wybierać	<i>(To choose/elect)</i>
Partia polityczna	<i>(Political party)</i>		

1. Scan the QR code to watch the video, or read the text. (QR: Audio)

W Polsce **Sejm** i **Senat** tworzą **władzę ustawodawczą**. Sejm przygotowuje nowe **ustawy** i budżet państwa oraz kontroluje rząd. Gdy ustawa jest gotowa, trafia do Senatu. Tam senatorowie dyskutują i mogą proponować **poprawki**. Potem ustawa wraca do Sejmu, gdzie odbywa się dalsza praca i decyzje.

*In Poland, the **Sejm** and the **Senate** form the **legislative power**. The **Sejm** prepares new **laws** and the state budget and controls the government. When a law is ready, it goes to the Senate. There, senators discuss it and can propose **amendments**. Then the law returns to the **Sejm**, where further work and decisions take place.*

1. Ile lat trzeba mieć, żeby zostać senatorem?
 - a. Dwadzieścia pięć lat
 - b. Osiemnaście lat
 - c. Trzydzieści lat
 - d. Dwadzieścia jeden lat
2. Co Sejm tworzy oprócz nowych ustaw?
 - a. Policję i szkoły
 - b. Nowe województwa
 - c. Budżet państwa
 - d. Pasporty

1-c 2-c

2. Grammar: Plural of non-masculine-person adjectives: wolny -> wolne

Non-masculine-personal adjectives in the plural describe nouns that are not a group with men, i.e. things, animals, women, or mixed groups without men.

1. Non-masculine-personal adjectives always take the ending -e; there are no exceptions.

Przymiotnik (Adjective)	Końcówka (Ending)	Forma (l. mn. niemęskoos.) (Form (non-masculine-personal plural))
demokratyczny (democratic)	-e	demokratyczne (democratic)
wolny (free)	-e	wolne (free)
ważny (important)	-e	ważne (important)
nowy (new)	-e	nowe (new)
trudny (difficult)	-e	trudne (difficult)

- Widziałem _____ plakaty wyborcze na ulicy. (I saw new election posters on the street.)
a. nowi b. nową c. nowe d. nowy
- W tych wyborach _____ decyzje podejmuje parlament. (In these elections, important decisions are made by parliament.)
a. ważny b. ważni c. ważne d. ważną

1. nowe 2. ważne

Rewrite the phrases (QR: A1+)

- To jest nowa umowa. To są ... umowy.

(This is a new contract. These are new contracts.)

- To jest trudna praca. To są ... prace.

(This is hard work. These are hard jobs.)

- To jest ważna informacja. To są ... informacje.

(This is important information. These are important pieces of information.)

1. To jest nowa umowa. To są nowe umowy. 2. To jest trudna praca. To są trudne prace. 3. To jest ważna informacja. To są ważne informacje.

3. Exercises

1. Match the items that have a related meaning.

a. wybory	1. ile osób głosuje
b. głosować	2. decydować o wyborze
c. wybierać	3. głosowanie
d. frekwencja	4. oddawać głos

a-3 b-4 c-2 d-1

2. Information from the City Hall: elections and voting (QR: Audio)

Fill in the gaps: rząd, Wybieramy, premier, wybory, głosowania, frekwencja

Urząd Miasta informuje: w najbliższą niedzielę odbędą się (1) _____ parlamentarne. (2) _____ posłów do Sejmu i senatorów do Senatu. Lokale wyborcze będą otwarte od 7:00 do 21:00. Do (3) _____ potrzebny jest dowód osobisty lub paszport. Aktualny adres lokalu można sprawdzić na stronie urzędu.

Parlament uchwała ustawy, a (4) _____ je realizuje. Rządem kieruje (5) _____, a ministrowie pracują w ministerstwach. Wysoka (6) _____ jest ważna dla demokracji. Jeśli w dniu wyborów jesteś poza miejscem zamieszkania, możesz wcześniej złożyć wniosek o zaświadczenie do głosowania.

The City Hall informs: parliamentary elections will take place this coming Sunday. We are electing deputies to the Sejm and senators to the Senate. Polling stations will be open from 7:00 to 21:00. To vote, you need an ID card or a passport. The current address of the polling station can be checked on the office's website.

Parliament passes laws, and the government implements them. The government is headed by the Prime Minister, and ministers work in ministries. High voter turnout is important for democracy. If on election day you are away from your place of residence, you can submit an application in advance for a voting certificate.

(1) wybory, (2) Wybieramy, (3) głosowania, (4) rząd, (5) premier, (6) frekwencja

1. Jakie dokumenty są potrzebne do głosowania i gdzie można sprawdzić adres lokalu wyborczego?
- _____

3. Listen to the audio fragment and choose the correct answer. (QR: Audio)

- Osoba mówi, że w przyszłym tygodniu planuje oddać głos w wyborach.
- Z nagrania wynika, że parlament w Polsce składa się tylko z Senatu.
- Osoba już wie, gdzie będzie jej lokal wyborczy.

True False

☐	☐
☐	☐
☐	☐

1-V 2-X 3-V

4. Choose the correct solution

1. Wczoraj w telewizji _____ debatę o wyborach i frekwencji. *(Yesterday on TV I saw a debate about the elections and voter turnout.)*
a. widzę b. widziałam c. widzieliśmy d. widziałem
 2. W zeszłym tygodniu _____ partię polityczną na podstawie programu i kampanii. *(Last week I chose a political party based on its platform and campaign.)*
a. wybierałam b. wybraliśmy c. wybierałem d. wybieram
 3. W ostatnich wyborach _____ w lokalnej komisji niedaleko domu. *(In the last elections we voted at the local polling station near home.)*
a. głosowałam b. głosowaliśmy c. głosowali d. głosujemy
1. widziałem 2. wybierałam 3. głosowaliśmy

5. Roleplay - dialogues (QR: Audio)

W drodze na wybory

Kasia (sąsiadka): *Cześć, Marek. Idziesz dzisiaj na wybory? Jeszcze się waham, czy iść i oddać głos.*
(Hi, Marek. Are you going to the elections today? I'm still hesitating whether to go and cast my vote.)

Marek (sąsiad): *Cześć. Tak, pójdę po pracy — frekwencja jest ważna dla demokracji i warto pokazać, co myślimy.*
(Hi. Yes, I'll go after work — turnout is important for democracy and it's worth showing what we think.)

Kasia (sąsiadka): *W kampanii każda partia mówi co innego — prawica, lewica — i trudno mi wybrać.*
(In the campaign every party says something different — the right, the left — and it's hard for me to choose.)

Marek (sąsiad): *Rozumiem. Ja wybieram partię z konkretnym planem, nie tylko hasłami. Najważniejsze, żeby w ogóle pójść i zagłosować.*
(I understand. I choose a party with a concrete plan, not just slogans. The most important thing is to go and vote at all.)

Kasia (sąsiadka): *Masz rację. Dobrze, pójdę — chcę mieć wpływ na to, kto będzie rządzić.*
(You're right. Okay, I'll go — I want to have an influence on who will govern.)

1. Dlaczego Kasia ma wątpliwości przed głosowaniem?
-

6. Speaking: translate and respond (QR: AI+)

Moim zdaniem ważne są wolne i uczciwe wybory. / Głosuję na kandydata lub na partię polityczną.
/ W czasie kampanii często słyszę obietnice i informacje o programie.

1. Czy bierzesz udział w wyborach? Powiedz krótko, dlaczego tak lub dlaczego nie.

2. Jak według ciebie powinna wyglądać dobra kampania wyborcza w Polsce? Podaj jeden przykład, co jest ważne.

7. Writing: WhatsApp (QR: AI+)

Cześć! Tu Ania z pracy.

Widziałam, że w przyszłym miesiącu są **wybory** w Polsce. Mieszkam teraz w Hadze i nie wiem, jak to działa za granicą. Czy też chcesz **głosować**?

Może wiesz, gdzie jest komisja i czy trzeba się wcześniej zapisać? Czy lepiej iść razem w sobotę czy w niedzielę?

Daj znać, proszę.

Ania

Write an appropriate response: *Też chcę głosować, ale nie wiem, czy trzeba się zapisać. / Możemy iść razem w sobotę/niedzielę o... / Sprawdzę informacje na stronie ambasady i napiszę wieczorem.*

Important verbs	Widzieć (to see)	Wybierać (to choose)	Głosować (to vote)
	Czas przeszły	Czas przeszły	Czas przeszły
ja	widziałem/widziałam	wyberałem/wyberałam	głosowałem / głosowałam
ty	widziałeś/widziałaś	wyberałeś/wyberałaś	głosowałeś / głosowałaś
on/ona/ono	widział/widziała/widziało	wyberał/wyberała/wyberało	głosował / głosowała
my	widzieliśmy/widziałyśmy	wyberaliśmy/wyberałyśmy	głosowaliśmy / głosowałyśmy
wy	widzieliście/widziałyście	wyberaliście/wyberałyście	głosowaliście / głosowałyście
oni/one	widzieli/widziały	wyberali/wyberały	głosowali / głosowały